

Харківський
УніверситетОрган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ, профкому і місцевому Харківському
ордена Трудового Червоного Прапора державного університету імені О. М. Горького

№ 17 (93 1)

Субота, 10 травня 1958 р.

Ціна 20 коп.

ТРАДИЦІЙНА
СПАРТАКІАДА
ІСТОРИКІВ

Несприятлива погода не могла не позначитися на проведенні цих змагань, але вони все ж відбулися. Розгорнулася справжня

спортивна боротьба. Переможцем вийшов третій курс. Серед чоловіків в бігу на 100 метрів першість зайняв студент цього курсу Мільнер з результатом 12,2 сек., а серед жінок — теж представниця третього курсу Коновалова з результатом — 15 сек. У стрибках в довжину найкращих результатів домоглися знов таки Мільнер (5,7 м) і Коновалова (4,5 м). Непогані результати показали студенти Острась, Хаст, Кострикін, Заярний, Романова.

Л. РОДИК.

В гості прийшли
викладачі

ЗІГРАЙМО з нами у біліард, Георгію Івановичу, — просять мешканці Толначівського гуртожитку замісника декана філфаку Г. І. Шкляревського, який у передтравневий день заїшов відвідати студентів.

Взагалі, викладачі філологічного факультету — часті гості у своїх студентів. Тільки під час травневих свят в гуртожитку побували і секретар партійного бюро факультету П. Я. Корж, і викладачі М. В. Черняков та В. Н. Кнейчер. Охоче розповідають їм студенти про своє життя. Зв'язки і дружба між студентами і викладачами філфаку міцніють.

О. ІВАНОВ.

Студенти —
у школи!

Згідно з інструкцією Міністра вищої освіти СРСР, відбувся розподіл шкіл по факультетах, які беруть над ними постійне шефство. У розподіл брали участь кафедра педагогіки та шефський сектор комітету комсомолу. Підшефними обрано ті 13 шкіл Харкова, в яких студенти університету проходили педагогічну практику.

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ
ПЕРІОД

ЗАВЕРШУЄТЬСЯ учбовий рік. У роботі студентів і викладачів наступає відповідальний період. Необхідно хороше підготуватися і на високому рівні провести екзаменаційну сесію.

На біологічному і деяких інших природничих факультетах, де трохи раніш розпочинається учбова і виробнича практика, заліки й екзамени вже йдуть. Перші дані про початок екзаменаційної сесії на цих факультетах свідчать про високу успішність студентів і серйозну роботу кафедр по підвищенню якості підготовки молодих спеціалістів.

Про це ж говорять і захист випускниками дипломних робіт, і чудові підсумки загальноуніверситетської студентської наукової конференції.

Партійна організація, професорсько-викладацький і студентський колектив університету по-діловому взялись за виконання вказівок XX з'їзду КПРС про покращання роботи вищої школи. Однак в ряді академічних груп і курсів, особливо на таких факультетах як фізико-математичний, геологічний і радіофізичний, успішність студентів все ще не досягає потрібного рівня. В зимову екзаменаційну сесію на цих факультетах близько 10% студентів не склали екзаменів або одержали незадовільні оцінки. Це пояснюється тим, що вимоги до знань студентів з боку професорсько-викладацького складу були підвищені, а учбова дисципліна тут ще не досить міцна. Факультетські партійні, комсомольські і профспілкові організації недостатньо дбали про те, щоб кожний студент регулярно протягом семестру працював над учбовим матеріалом. Деякі кафедри цих факультетів не створили потрібних умов для самостійної роботи студентів. Все це погано працює професорсько-викладацький склад університету в галузі написання і підготовки

до видання підручників, учбових посібників.

На деяких факультетах (фізико-математичний, геологічний) все ще існує лібералізм по відношенню до студентів, які несумлінно ставляться до своїх обов'язків. Не можна терпіти в нашому середовищі «двоєшників», які систематично не встигають з семестра у семестр. За останні передсесійні дні слід остаточно ліквідувати академічну заборгованість.

Деканати і кафедри повинні довести до викладачів і пояснити кожному студенту нове Положення Міністерства вищої освіти СРСР про курсові екзамени і заліки. На кафедрах слід підвести підсумки виконання учбового плану, організувати складання заліків з практичних і лабораторних занять, а також по лекційних курсах, що не мають екзаменів. Необхідно широко розгорнути консультації, вчасно підготувати кабінети, лабораторії, бібліотеки для самостійної роботи студентів. Студентам гуртожитків слід створити робочу, ділову обстановку для занять студентів, звести до мінімуму різноманітні культурно-розважальні заходи. На курсах та в академічних групах комсомольські і профспілкові організації повинні допомогти тим, хто відстав, закликати до відповіді несумлінних.

Хід підготовки до весняної сесії і складання заліків повинен знайти широке відображення на сторінках курсових і факультетських стіннівок, в університетській багатотиражці.

По-діловому, без зайвого галасу розгорнути підготовку до заліків і екзаменів і домогтися у весняну екзаменаційну сесію більш високих показників — в цьому зараз головне завдання колективу університету.

М. ВОЛОВИК,
член партійного
комітету університету.

ВІЧНО ЖИВЕ ВЧЕННЯ

Не минуло ще місяця, як наша країна і усе прогресивне людство відзначали 88-му роковину з дня народження В. І. Леніна. В університеті відбулася Вчена рада, були створені нові виставки, пройшли полігодини. От і зараз у приміщенні ЦНБ стоїть ряд стендів, присвячених життю і діяльності В. І. Леніна, перемогам ідей комунізму. А нещодавно до них приєдналися нові стенди, присвячені Карлу Марксу, 140 років з дня народження якого відзначає громадянська країна, все передове людство.

І обидві виставки ніби зливаються тепер воедино, являючи собою стислу документальну розповідь про світлих геніїв людства, які вказали шлях до комунізму. Знайомі назви одна за одною проходять перед очима: «Капітал», «Маніфест Комуністичної партії» Маркса і Енгельса; збірка «Карл Маркс, Фрідріх Енгельс, Володимир Ленін про пролетарський інтернаціоналізм» і багато, багато інших. Тут зібрані найвидатніші твори засновників наукового комунізму і творці, в яких Володимир Ілліч відстоював марксистське вчення від нападок ревізіоністів, розвивав його в нових історичних умовах.

Вічно живе, воно, це вчення, створене велетнями думки, живе і перемагає сьогодні, несучи в собі програму боротьби народів за своє майбутнє, освітлюючи собою шлях цієї боротьби.

А. ВІКТОРОВ.

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ ЛІТСТУДІЙЦЯМ

Давайте познайомимось, колеги!

Любі друзі, літстудійці Харківського університету!

А чому б нам не потоваришувати — студійцям Харківського і Сумського вузів? Спілкуватися нам з вами зручно, адже ми сусіди. Та до того ж ми не тільки сусіди. Значна частина наших сумських хлопців і чудових дівчат — сумчанок зараз навчаються у вас. Серед цих нових харків'ян є й такі, яких особливо вабило і вабить до себе золоте поетичне слово — Володимир Пригор, Володимир Токмань, Юрій Сабатовський.

Нам здається, назріла пора звужати словам єднання:

— Контакт!

— Єсть контакт!...

А яка ваша думка щодо цього? Гадаємо, ви погодитесь. Ми могли б надсилати вам свої вірші, а ви нам — свої, взаємно обговорювати їх, та хіба не надумують поети початківці, що їм робити?

Коротко про себе. Наша літстудія веде своє літочислення з кінця 1954 року. Зараз у ній налічується до десятика початкуючих, переважно поетів, з різних курсів та факультетів. Звітуємо перед студентами інституту, молоддю міста. Щорічно випускаємо друковані на машинці збірки своїх творів. В кінці минулого року видали друковану книжку «Двадцятиріччя». Надсилаємо вам декілька екземплярів цієї збірки, щоб почути про неї вашу думку.

Для вас зрозуміло, наскільки жадібно прислухається кожний,

хто пише, до голосу, до думки читача, особливо такого читача, що сам пише. Хочемо почути дружнє, щире слово. Хай буде воно якої завгодно міцності і колючості, ми з подякою сприймемо його, як і годиться поміж друзями.

Гадаємо, що й ви в найближчий час надішлете нам свою повільну продукцію. Нам цікаво буде ознайомитися і з окремими збірками студії та студійців, і з літературними сторінками університетської багатотиражки. Можливо, внаслідок такої творчої дружби, обміну творами і думками виникне ідея видати якусь спільну збірку.

З товаришським привітом — літстудійці Сумського педінституту.

А. СЕМЕНЮТА,
Г. КАРАУЛЕНКО
та інші, всього 8 підписів.

Сесія незабаром

Слабка робота комсомольської організації — ось у значній мірі в чому причина того, що в зимову сесію частина першокурсників хімфаку одержала незадовільні оцінки. Про це говорили першокурсники перед початком весняної сесії на комсомольських зборах з участю викладачів.

Зараз студенти сумлінніше ставляться до навчання. Давно «ліквідували борги» відстаючі, організовано взаємодопомогу, щотижня провадяться додаткові заняття з неорганічної хімії. З власної ініціативи студенти систематично повторюють математику. Все це говорить за те, що показники чергової сесії будуть для першокурсників набагато кращими.

Т. ГРИЦАН, студентка
хімічного факультету.

ПАМ'ЯТНИК

Здесь буквы врезаны в гранит.

Здесь в плащ-палатке
запыленной

Солдат коленопреклоненный

Над прахом воинов стоит,—

Чтоб ты беспечными глазами

Не смел глядеть со стороны

На этот мир, на мир тот самый,

Где словно не было войны.

П. КОЛЕНСКИЙ,
студент филфака.

Нещодавно на адресу науков частини університету надійшов лист з Пхеньяна. В ньому розповідалось, як письменники і художники столиці народної Кореї відзначили 90-річчя з дня народження О. М. Горького.

До листа були додані фото. Ось одне з них. НА ФОТО: голова ЦК Товариства Корейсь Радянської дружби письменників Лі Гі Ён розповідає про життя і діяльність Горького на урочистому мітингу.

ВЕЛИКИЙ УЧИТЕЛЬ І ВОЖДЬ МІЖНАРОДНОГО ПРОЛЕТАРІАТУ

ПО ВУЗАХ КРАЇНИ

Минуло 140 років з дня народження великого учителя і вождя міжнародного пролетаріату, засновника наукового комунізму—Карла Маркса. Цю знаменну дату відзначають трудящі всього світу в умовах могутнього торжества безсмертних ідей марксизму-ленінізму.

К. Маркс народився 5 травня 1818 р. в м. Трірі, Рейнської провінції Прусії. Після закінчення гімназії він вступив на юридичний факультет Боннського університету, а потім перейшов в Берлінський університет. По закінченні університету з вченим ступенем доктора філософії Маркс не мав змоги працювати у Боннському університеті: для прогресивної думки не було місця в пруських університетах. З 1842 р. Маркс стає співробітником, а згодом — редактором «Рейнської газети». Газета видавалась у Кельні і була органом опозиційно настроєної радикальної рейнської буржуазії. Маркс використовував газету як трибуну для пропаганди передових ідей і боротьби проти експлуататорів, захищаючи інтереси трудящих. З цього часу намічається перехід Маркса від ідеалізму до діалектичного матеріалізму, від революційного демократизму до комунізму.

Маркс глибоко вивчає становище трудящих мас і мужньо виступає на їх захист. Повстання ліонських робітників у 1831 і в 1834 рр. у Франції, революційний рух пролетаріату Англії у 40-х рр. XIX ст. доводили, що на арені історії виступає новий клас—пролетаріат. З цього часу К. Маркс розгортає нищівну критику основ буржуазного суспільного ладу з позицій наукового соціалізму.

Наприкінці 1843 р. Маркс переїхав до Парижа. Тут він збагачується новим політичним досвідом. Безпосереднє знайомство з життям і боротьбою французьких робітників, критичне вивчення буржуазної політичної економії і творів соціалістів-утопістів сприяють остаточному переходу Маркса від ідеалізму до матеріалізму і від революційного демократизму до комунізму.

У великій і благородній боротьбі за справу пролетаріату К. Маркс знайшов вірного друга і соратника в особі Ф. Енгельса. В. І. Ленін говорив про те, що старовинні легенди розповідають про зворушливі приклади дружби. Європейський пролетаріат може сказати, що його наука створена двома вченими і борцями, взаємини яких перевершують найзворушливіші оповідання про людську дружбу.

Маркс і Енгельс доводять, що справжніми творцями історії є не окремі «герої», а народні маси. Ідея про всесвітньоісторичну місію пролетаріату була наріжним каменем, на якому було споруджено будову наукового комунізму.

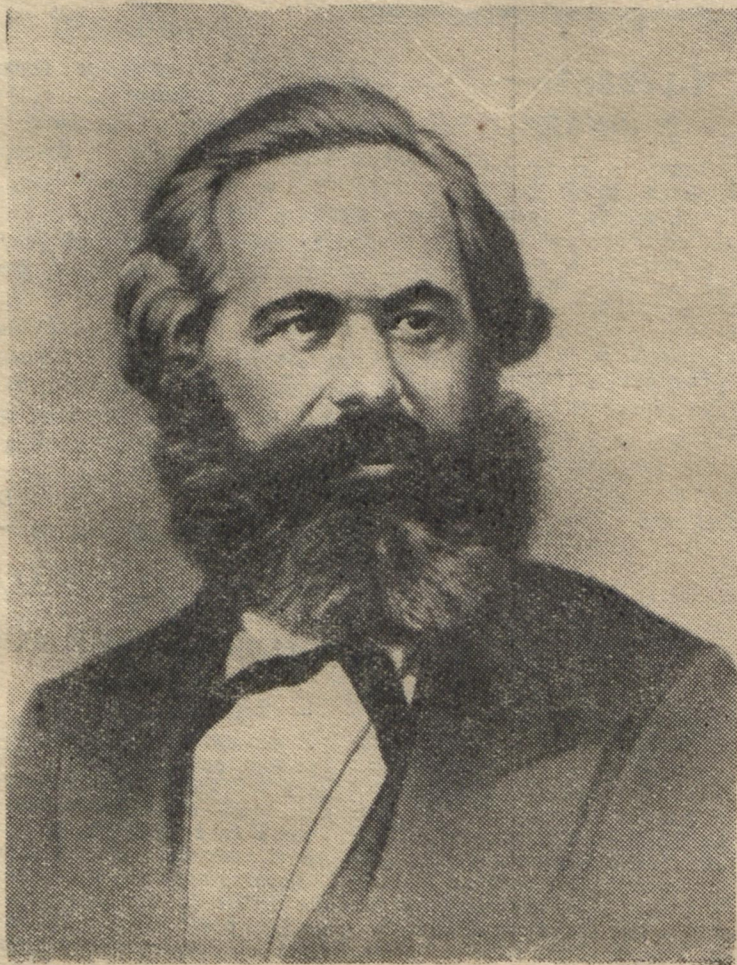
Революційна теорія Маркса і Енгельса проклала собі шлях до робітничих мас через непримиренну боротьбу з буржуазною ідеологією, яка захищала лад експлуатації. Маркс науково довів, що експлуатація, злидні сотен мільйонів трудящих, кризи—неминучі супутники капіталізму, які можуть бути усунені тільки шляхом знищення капіталістичного способу виробництва. Маркс докладно розробляє стратегію і тактику класової боротьби пролетаріату, яка повинна забезпечити встановлення політичного панування пролетаріату, тобто диктатуру пролетаріату і побудову комуністичного суспільства.

У 1846 р. Маркс і Енгельс встановили тісний зв'язок з Брюссельським Комуністичним кореспондентським комітетом, з англійськими чартистами, з Союзом справедливих. З початку 1847 р. Маркс і Енгельс вступили

ДО 140-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ К. МАРКСА

до Союзу справедливих, корінним чином реорганізували цей Союз, створивши Союз комуністів—першу революційну марксистську партію робітничого класу. Замість лозунга «Всі люди брати» Маркс

том «Капіталу» Маркса. В. І. Ленін вказував, що другий і третій томи «Капіталу»—праця двох, Маркса і Енгельса. В цьому творі Маркс подав глибокий аналіз, філософське і економічне обґрунту-

і Енгельс проголошують заклик «Пролетарі всіх країн, єднайтеся!».

Програмою першої міжнародної комуністичної організації став «Маніфест Комуністичної партії», що вийшов у лютому 1848 р.

Маркс і Енгельс довели, що пролетаріат зуміє виконати свою історичну місію: поглибити капіталізм і творця нового, безкласового суспільства лише шляхом класової боротьби, пролетарської революції і знищення панування буржуазії.

ВЧЕННЯ марксизму—це ідеологія пролетаріату, наукове вираження його корінних інтересів, духовна зброя пролетаріату у боротьбі за визволення від капіталістичного гніту. Все життя Маркса і Енгельса було віддано народові, його боротьбі за визволення.

Поряд з величезною революційною роботою Маркс і Енгельс займалися теоретичними узагальненнями. Маркс розробляє вчення про взаємовідносини пролетаріату і селянства, про ставлення пролетаріату до держави, про повстання як мистецтво, звертаючи основну увагу на розробку вчення про диктатуру пролетаріату—головного в марксизмі.

У 1859 р. Маркс опублікував працю «К критике политической экономии», в якій науково довів і розкрив взаємозв'язок базису і надбудови, показав неминучість пролетарської революції, яка повинна привести до встановлення диктатури пролетаріату і побудови нового комуністичного суспільства. До кінця 1865 р. Маркс майже закінчує роботу над «Капіталом», який був опублікований у 1867 р. Титанічна праця над «Капіталом» продовжувалась до кінця життя Маркса. Енгельс після смерті свого друга підготував і видав у 1885 перший том, а потім у 1895 р. другий і третій

одного сторіччя, але які великі всесвітньоісторичні перемоги здобуло це вчення!

СПРАВА Маркса живе в могутній Комуністичній партії Радянського Союзу, в комуністичних і робітничих партіях, які представляють все найкраще передове, прогресивне в кожній нації. Вона живе в боротьбі робітничого класу, трудящих мас усіх країн світу за своє світле майбутнє, за мир, демократію і соціалізм. Нема і не може бути такої сили на землі, яка б змогла зупинити переможний рух ідей марксизму-ленінізму. Вони, ці ідеї, проникають у найвіддаленіші кутки земної кулі. Сила і життєвість марксизму стверджені усім ходом історичного розвитку. Всі намагання реакційних сил знищити марксизм зазнали повного краху, тому що марксизм є ідеологія пролетаріату і його не можна знищити, як не можна знищити робітничий клас. Під прапором марксизму-ленінізму радянський народ під керівництвом Ленінської партії успішно розв'язує завдання комуністичного будівництва, під прапором марксизму-ленінізму будують соціалізм країни народної демократії.

Ідеї марксизму-ленінізму оволодівають свідомістю все нових і нових мільйонів людей. В цій обстановці імперіалістична буржуазія викривляє соціалізм, намагається звести наклеп на марксизм-ленінізм. Буржуазній пропаганді допомагають опортуністичні елементи різних країн. Ревізіоністи намагаються довести, що марксизм уже застарів, що його ґрунтовні висновки не підходять для аналізу економічного і політичного життя сучасних капіталістичних країн і т. ін.

Але комуністичні і робітничі партії всіх країн посилюють марксистсько-ленінське виховання мас, ведуть рішучу боротьбу проти буржуазної ідеології, проти ревізіонізму, догматизму і сектантства, проти буржуазного націоналізму.

Декларація наради представників комуністичних і робітничих партій соціалістичних країн, що відбулася у Москві 14—16 листопада 1957 р., з особливою силою підкреслює, що марксизм-ленінізм, як світогляд пролетаріату, відображає загальні закони розвитку природи, суспільства і людської думки.

Слід, як учить марксизм-ленінізм, творчо застосовувати загальні принципи соціалістичної революції і соціалістичного будівництва у відповідності до конкретних історичних умов кожної країни. Творче застосування перевірених досвідом життя загальних закономірностей соціалістичного будівництва і різноманітність форм і методів будівництва соціалізму в різних країнах є колективним внеском у вічно живу теорію марксизму-ленінізму, що постійно розвивається.

Нарада комуністичних і робітничих партій соціалістичних країн закликала до рішучої боротьби проти всіх опортуністичних течій в робітничому і комуністичному русі, проти всіх і всяких ревізіоністів, в тому числі і проти так званого «націонал-комунізму», проти сектантства, начотництва, догматизму. Увесь досвід міжнародного комуністичного руху вчить, що необхідною умовою успішного розв'язування завдань соціалістичної революції, будівництва соціалізму і комунізму є рішучий захист комуністичними і робітничими партіями марксистсько-ленінської єдності своїх рядів, неприпустимість фракцій та угруповань, які підривають цю єдність.

Комуністичні і робітничі партії, перетворюючи в життя велике вчення марксизму-ленінізму, безумовно переборять усі перепони на шляху руху вперед і наблизять нові великі перемоги справі миру, демократії і соціалізму у всесвітньому масштабі.

О. ПРОТОПОВ,
доцент, кандидат
історичних наук.

Нещодавно старший науковий співробітник кафедри астрономії Київського університету Є. О. Пономарьов захистив кандидатську дисертацію на тему «До теорії сонячної корони». Дослідження являє собою велику цінність. Сонячна корона — це найбільш зовнішня оболочка сонця, розігріта до високої температури. Процеси, що відбуваються тут, викликають різноманітні наслідки в земній атмосфері. Зокрема, досить «незвичайна» погода минулого і початку цього року пояснюється саме посиленням сонячної активності.

В дисертації Є. О. Пономарьова викладена нова теорія сонячної корони, яка на відміну від попередніх виходить з даних спостережень.

«За радянські надри».

«Літературна музична весна» — так називається цикл вечорів, що проходять по всіх курсах другого Московського медичного інституту під лозунгом: «Мій курс — найкращий з художньої самодіяльності!». Крім того, відбуваються зустрічі з митцями і літераторами. На останній з таких серед майбутні лікарі зустрілися з композитором Новіковим, поетом Гур'яном, солістами театру Станіславського і Невіровича-Данченка Радзівєвським, Зенковим, Іллінським.

«Советский медик».

Спроби записувати шуми й тони серця робилися ще в минулому столітті, але певні успіхи досягнуті лише зараз. Завдяки застосуванню спеціальних фільтрів вдається не лише записувати ті або інші акустичні феномени (в тому числі такі, що не сприймаються вухом), а й аналізувати частотні спектри. Дуже ефективним є поєднання фонокардіограми з синхронним записом електрокардіограми. Госпітально-терапевтична клініка широко застосовує цей цінний метод.

«За медицинские надры».

м. ЯРОСЛАВЛЬ.

Комітет комсомолу Саратовського державного університету імені М. Г. Чернишевського встановив перехідний прапор для кращої факультетської комсомольської організації. Він буде присуджуватися щорічно рішенням комітету і вручатися в день річниці ленінського комсомолу.

Комсомольська організація факультету, яка завоює Червоний прапор три роки підряд, одержить його на вічне зберігання.

Прапор буде присуджуватися за найвищі показники в ідейно-виховній, учбовій і організаційно-масовій роботі.

«Ленинский путь».

Великою популярністю у Далекосхідному державному університеті користується студентський театральний колектив. У приміщенні Владивостоцького театру юного глядача студентський колектив нещодавно поставив п'єсу В. Катаєва «Квадратура кола». Спектакль пройшов з великим успіхом.

«Ленинец».

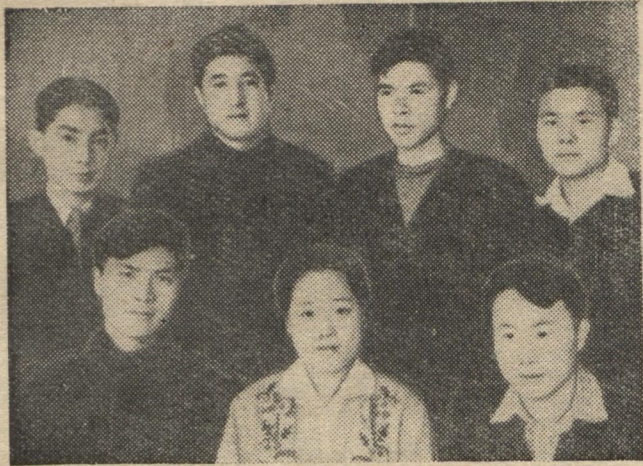
День китайської молоді

У травні 1919 р. під впливом Великої Жовтневої соціалістичної революції в Пекіні розпочався антиімперіалістичний і антифеодальний рух студентської молоді. У ньому взяли участь робітники. Цей відомий «рух 4 травня» став початком новодемократичної революції в Китаї. Передові представники цього руху поєднали марксистсько-ленінську теорію з робітничим рухом у Китаї і в 1921 році створили Комуністичну партію Китаю.

Під час антияпонської війни день 4 травня був оголошений Днем китайської молоді спочатку в червоних районах, а потім по всій країні. Гомінданівський уряд, боючись революційного піднесення молоді, переніс його на інший день, але молодь революційних районів зберегла своє свято. 4 травня 1949 року на своєму першому з'їзді, за пропозицією ЦК партії, представники революційної молоді проголосили створення Новодемократичної спілки молоді Китаю, яка стала Комуністичною спілкою молоді Китаю після III з'їзду — у травні 1957 року. У жовтні 1949 року уряд Китайської Народної республіки офіційно проголосив 4 травня Днем китайської молоді.

Славною традицією руху є співдружність інтелігенції з робітничо-селянськими масами.

І цього року сотні тисяч юнаків і дівчат із середовища інте-

лігенції за закликом партії пішли працювати в села, щоб «стати першим поколінням культурних селян». Вони самовіддано працюють, борючись за дострокове здійснення програми розвитку сільського господарства країни на 1956—1967 рр. за корінну зміну обличчя села. Вони стануть справжніми трудящими в повному розумінні цього слова.

Відзначаючи своє свято, всі китайські студенти, що навчаються в університеті, готові ще більш завзято і наполегливо оволодіти знаннями, підвищувати свою політичну свідомість.

ХАО БАЙ-ЛІН.

Слідами наших виступів

„Доки в гуртожитках буде безладдя?“

В замітці під такою назвою сповіщалося про порушення окремими студентами правил внутрішнього розпорядку і санстану в гуртожитках.

Як повідомив проректор по господарстві тов. Якубович, наведені в замітці, ствердились.

Наказом ректора студенти Берченко, Гребенюк, Величко, Коваленко, Ерко, Макаренко позбавлені права проживання в університетських гуртожитках.

ПІДПISУЮЧИ ПРИЗНАЧЕННЯ

Той, хто читав газету «Красное знамя» від 27. IV. 58 року, не міг не пишати: газета розповідала про славі діла сільського лектора, вихованця університету Михайла Матяша. А незабаром погостювати в рідному Харкові прийдуть з далекого льодовика Федченка наш випускник географ В. Кучерявий, з Одеси, куди прибуває флотилія «Слава», біолог Л. Корабельников. Розповідаючи про краших радянських учених, нагороджених Ленінською премією, газети назвали прізвище молодого фізика, вихованця нашого фізмату Подгорного. Цей список можна було б продовжувати.

Але ось—знову весна. І знову біля пам'ятника Каразіну фотографуються, як і всі їхні попередники, сьогоднішні п'ятикурсники. Нема сумніву, що дуже швидко звістка про їхні славі діла, самовіддану працю долетить до університету.

—О, вона всюди справиться,—декан біологічного факультету Г. І. Симоненко з гордістю каже це членам Державної комісії по розподілу молодих спеціалістів.

І дійсно, енергійною, веселою дівчиною, активною учасницею громадського життя, здібним біологом Ларисою Горбатко можна пишати. «Хороша студентка, гарна комсомолка»,—чітко дає їй високу характеристику член парткому доцент М. П. Воловик.

І скільки таких чудових дівчат і хлопців залишатиме цього року університет з завітними заслуженими дипломами.

Але повернімося до біологічного факультету. Комісія продовжує роботу. Спокійно і ясно проректор по учбовій частині В. І. Мазинько пропонує випускникам майбутнє місце роботи, радить, дає можливість подумати, вибрати. У дівчини хвора мати. І члени комісії довго радяться, щоб підібрати студентці роботу недалеко від домівки. Відчувається справжнє піклування про людину, яка, сильно хвилюючись, входить у цей кабінет, щоб одержати путівку в життя, щоб підписати призначення на першу в житті роботу з улюбленої спеціальності.

В місто комсомольської слави—Краснодон поїде працювати Є. Басютіна. Незабаром у Хабаровськ та Тихоокеанського науково-дослідного інституту рибної промисловості поїдуть молоді біологи подружжя Тарсукових та їх товариш по курсу Г. Козаков.

В один з класів середньої школи на Дрогобиччині І вересня увійде молода вчителька біології Інна Олексіївна Стрельникова. Багато цікавого у них попереду. На роботу славною, на діла хороши ідуть, ідуть вихованці університету. І навіть вже надто швидко зростаюча кількість випускників, що поїдуть за призначенням чоловіків, студентів інших вузів, не псує настрою членам комісії: адже вони теж будуть працювати і в Омську, і в Краснодарському краї, за Новосибірськом, на Далекий Півночі.

Але не будемо, як-то кажуть, прикрашати дійсність. Деяким з добрих студенток довелося пояснювати, що хоч і згодний взяти їх на роботу науковий інститут, але, щоб по-справжньому підготуватися до наукової діяльності, слід ознайомитися з практикою, з вимогами життя. І вони вирішили поїхати на роботу у сільські школи Дрогобицької області. Роботи екскурсовода в зоопарку віддавала перевагу випускниця Старовойтова, що запаслась про всяк випадок необхідними довідками. І комісії довго довелося переконувати її поїхати у Волинську область, у школу.

Не всі, однак, послухались розумної поради старших товаришів. Категорично відмовилась підписати призначення Агранович. Вона висувала багато причин, аргументувала, зокрема, і тим, що добре вчилася і що хоче працювати в науковому інституті, і що батьки живуть у Харкові тощо. На жаль, вона була не поодиноким. Деякі, наприклад Путренкова, вперто відмовлялись від роботи на Волині, звідки приїхав представник від Облвну, якому конче необхідно 18 кваліфікованих біологів. Деякі вимагали для себе Кримську область. І не тому, що для їх здоров'я потрібне південне сонце, а тому, що із швидкістю звуку поширилися чутки: «Кримське Облвно відмовляється від біологів!». Нехай уже комсомольська організація V курсу біофаку вирішує, чи чесно це.

Скажемо відверто, просто неприємно було слухати вперті заяви Рудченко:

—Не поїду ні на Волинь, ані до Дрогобича. Тільки додому, на Полтавщину.

Далеко від неї не пішли Ніколаєва, Светікова. Правда у цих двох чудова «причина» з чотирьох слів: «не знаю української мови». І хоч ця тема

важлива і велика, й зараз хочеться на неї звернути (вже в який раз!) увагу університетської громадськості: випускники українського вузу повинні вміти працювати в українській школі. Очевидно, слід менше приймати людей, які не володіють українською мовою, очевидно, слід боротися, щоб відстрочка, яка декому надається для оволодіння українською мовою, не перетворювалась у пусту формальність. Адже коли людина на вступних екзаменах одержує двійку з української мови, її не зараховують до університету. Чому ж не відчисляють тих, хто не виконуючи умови, не вчить мову, тобто не складає того самого екзамену через рік—півтора. Чому йому іноді «зараховується»? Адже у більшості попередні—українська школа.

Не можна не сказати про особливо огидне видовище—поведінку студента Каплана. Доросла людина, вже батько... Як принижено він просить не посилати його нікуди з Харкова, де працює бібліотекарем дружина, де у батьків хороша квартира, де його «обіцяли влаштувати на роботу».

Ні, ми не будемо нагадувати Капланові про комсомольців, які освоювали ціліну, будували шахти. Він, зрозуміло, негідний їх. Але як гідко слухати, коли молоді людина, що студент, вимовляє слова «владштувати на роботу» будь-яким шляхом на будь-яку роботу, аби тут, біля батька і матері. Він довго просив, трохи не плакав, бігав радитися додому, і, врешті, супроводжуваний презирливими поглядами присутніх, підписує призначення. Але дозвольте висловити впевненість, що він до Дрогобича не поїде.

А очевидно, п'ять років тому і Каплан, і Ніколаєва, і Рудченко, і Агранович у своїх заявах про вступ до університету писали про свою любов до майбутньої професії, про готовність всі набуті знання віддати народу.

А чи мають право вони не їхати за призначенням? Ні, ані комсомол, ані товариші їм цього права не давали. Не давала його і країна, яка ривчила їх, а тепер шле на роботу.

Так, неприємні сцени були. А їх не повинно бути. І це—справа комсомольської організації університету, вся робота якої повинна бути підкорена одній меті—підготувати студента до його майбутнього самостійного шляху.

Л. МЕЖОВА.

Розмова про культуру продовжується

Вміщена в газеті стаття І. Овчаренка «Розмова про культуру» привернула увагу студентів. Культура поведінки студентства університету вже давно вимагає її детального аналізу. Саме культура поведінки в першу чергу, а не культура взагалі, як назвав автор свою статтю, хоча і писав про культуру поведінки.

Але зацікавлений назвою, читаючи і перечитуючи статтю, все більше розчарувався: нічого конкретного, нічого нового, все «співано-переспівано» і «не на-зиваючи прізвищ».

Навряд чи хто задумався над власною поведінкою і поведінкою своїх товаришів, прочитавши, що хтось, десь і колись змахнув рукавом штукатурку зі столу і сів за нього, що невідомо хтось і колись вилаявся або зламав стільця і т. ін.

Із статті дізнаєшся, що «в боротьбі за високу культуру повинна грати активну роль комсомольська і профспілкова організації».

Це істина відома. А от як виховувати?.. Про це і слід поговорити.

Не так уже й багато серед нас студентів, тим більш комсомольців, що неабало ставляться до соціалістичної власності, грубо порушують правила соціалістичного співжиття. Більшість молоді—це активні комсомольці, хороші товариші і культурні люди. Ось вони-то й повинні впливати на нероб і хуліганів. Там, де відчувається комсомольська товариська підтримка і ви-могливість, там рідкі випадки порушення культури поведінки. Ось один характерний приклад. Не так давно від студента III курсу нашого факультету І. Глинського можна було чекати грубої не-тактовної поведінки, зарозумілого ставлення до товаришів, особливо до дівчат, іноді навіть чули від нього «двозначний жарт». І товариші взяли за нього. Він

спочатку на зборах відповідав сидючи, поводив себе «незалежно». Але по-товариському справедливі виступи комсомольців змусили його скинути все на-пускне, несправжнє, і він відчув перед лицем 50 своїх товаришів свою провинку, обіцяв виправитись. А після зборів як? —спитаєте ви. —Допомогло, і навіть дуже. Та й як може бути інакше в дружньому колективі?

У справі боротьби за культуру нам повинні допомагати і допомагають викладачі—наші старші товариші. Тим прикріпшими бувають окремі випадки неухажного ставлення до студентів.

На тому ж III курсі відбулися збори на тему «Поговоримо про честь». Студентка Л. Чумакова розповіла такий випадок. За дозволом деканату вона хотіла піти з останньої пари лекцій на огляд художньої самодіяльності, бо брала в ньому участь. І тут з боку викладача, якого вона про це повідомила, зустріла несподіваний опір:

—«Куди, на танцюльки? Ні в якому разі! — відрізав він і так і не дозволив їй піти.

—Очевидно справа була у принципі,—говорила студентка. Отже, якби були не «танцюльки», а інша причина, я напевно дістала б дозвіл.

Ще часто викладачі не поважають справ, якими захоплюються студенти поза аудиторією. От і доводиться студентам кривити душею, знаходячи причину, яку викладач визнає поважною. При таких умовах, коли між студентом і викладачем немає щирих відносин, викладачам важко впливати на студентів і щодо прищеплення культурних навичок.

Отже, справедлива вимогливість з боку викладачів, чесність і сумлінність з боку студентів—це значна сила у боротьбі за культуру поведінки.

В. СИДОРЕНКО, наш нр.

Обговорюємо статтю А. Здорового „Про деякі методи комсомольської роботи“

НІ, НЕ В БЮРО СПРАВА!

Прочитавши статтю А. Здорового «Про деякі методи комсомольської роботи», а також статтю О. Страшко «Більше вимогливості до себе», я вирішив висловити і свої міркування з приводу деяких питань, піднятих у цих статтях. Тов. Здоровий говорить про необхідність обирати комсомольське бюро в кожній групі. Це мотивується тим, що комсомольці мало активні і комсоргів не під силу самому організувати роботу в групі.

На мою думку, не слід обирати в групі комсомольське бюро. Вся робота в групі у значній мірі залежить від комсорга.

Якщо комсормом обирається людина, яка не почуває відповідальності перед колективом, не виконує своїх обов'язків, нічого не робить для налагодження цінкової роботи в групі, це розко-лоджує і комсомольців групи, вони теж стають пасивними і байдужими.

Дехто мотивує необхідність обирати комсомольське бюро в групі тим, що його члени бу-

ручену справу, і це допоможе налагодити роботу в групі. Але чим це відрізняється від того, якщо окремим товаришам група доручить, скажімо, організувати екскурсію на підприємство, культпохід у кіно, чи на постанову, або їм буде доручено відповідати за вихід на чергування комсомольського патруля, за проведення політзаняття тощо?

Треба давати більше цікавих і корисних доручень всім товаришам, щоб кожен комсомолец у групі мав доручення.

Кожному комсомольцеві вистачить роботи, а потім усією групою перевірити виконання доручення.

Отже, налагодження роботи в групі майже цілком залежить від комсорга і це йому під силу, якщо він справжній комсомольський ватажок.

В. ШВАЧКО, студент фізмату.

«ХАРКІВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ЗАКІНЧИЛАСЬ НАУКОВА СТУДЕНТСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ

Наукова конференція геологів викликала великий інтерес у студентів факультету. Про це свідчить той факт, що на заключних засіданнях були присутні понад 70 чоловік, в тому числі 12 викладачів.

Як і попередні роки, робота зелась по 3-х секціях: мінерало-петрографічній, геолого-палеонтологічній і гідрогеологічній. На секційних засіданнях були заслухані найбільш цікаві з поданих на конференцію 60 доповідей.

Жваве обговорення викликала доповідь студента III курсу В. Косманова «Про карбонатні конкреції юрських відкладень північно-західних окраїн Донбасу». На ці цікаві мінеральні утворення в осадових породах в останні роки дослідники звертають все більше уваги.

Цікавою була і доповідь студентів II курсу Прокудіна, Андреева, Лихобабі «Про вулканічний попіл околиць м. Харкова».

Студент V курсу І. Чигиринов присвятив свою доповідь вивченню інженерно-геологічних умов лівобережної частини Кочетокського водосховища, яке споруджується. Розробка цієї теми набуває важливого значення у зв'язку з проблемою водопостачання і обводнення рік м. Харкова.

Підсумкова конференція пока-

Підводячи підсумки

зала високий рівень наукової роботи студентів. Приємно відзначити, що поряд з студентами старших курсів в гуртках активно працюють і студенти молодших курсів.

Крім зазначених вище, високу оцінку одержали заслухані на засіданнях гуртків роботи студентів Оршуєнко (II курс); Бельського, Каца, Красилюва, Куликової, Юдіна, Ссориної (III курс); Мельникової, Овчаренко, Терещенко (IV курс); Бабаєва, Глушенка, Лагун, Шевякової, Штовфана, Янчева, Тимченко, Котельцевої (V курс) та інші.

Кращі студентські роботи (в кількості 15—20) будуть подані на міський огляд.

В своїх виступах професор М. В. Логвиненко, доценти І. Н. Ремізов, В. П. Макрідін, Д. П. Назаренко, П. Г. Белик, Г. М. Захарченко, кандидати геолого-мінералогічних наук П. В. Зарицький і Н. Є. Канський відзначили, що високий науковий рівень праць дозволяє поставити питання про видання збірки студентських наукових робіт, присвячених різним питанням геології Харківського Економічного адміністративного району.

Разом з тим виступаючи зазначали й окремі недоліки, наприклад, в тематиці гуртків, подавали цінні поради молодим по-

чатківцям-дослідникам рекомендували ставити експериментальні роботи, починаючи з молодших курсів. На заключному засіданні була заслухана звітна доповідь ради СНТ факультету. В ній відзначалося: слабкий зв'язок Президії СНТ університету з факультетською радою, відсутність будь-якої допомоги в роботі студентського наукового товариства з боку КСМ бюро факультету (відповідальний студент Комілев). До нового складу ради СНТ увійшли активні гуртківці, студенти-відмінники.

Конференція в цілому позитивно оцінила роботу СНТ геологічного факультету, відзначивши при цьому необхідність ширшого залучення студентів до наукової роботи.

П. ЗАРИЦЬКИЙ, керівник геологічного відділення СНТ, кандидат геолого-мінералогічних наук.

Місце підпрактики — сільська школа

Зараз, коли вже позаду усі хвилювання з приводу практики, не можна не згадати, як ми готувались до неї, як вивчали школі області, як думали, чи їхати до шкіл з українською мовою викладання тощо. Не можна не згадати, як проводжали нас, ноби на великий подвиг, проректор В. І. Махнінко, проректор М. Ф. Коломієць, як хвилювався декан з двома заступниками. Вперше в університеті педагогічну практику було вирішено провести за межами міста. Обрано було Андріївську середню школу, що знаходиться на відстані 4 кілометрів від станції Шебеліника.

Андріївка — не зовсім село. Воно стає робітничим селищем, яке живе кипучим повнокронним життям. Тут колосальні запаси природного газу. Пройде деякий час, і через Андріївку протягнуться асфальтовані траси, за останнім словом техніки будуть побудовані житлові приміщення, школи, лікарні тощо. А поки що школа розташована в двох приміщеннях, дуже скромних, непоказних.

Відвідування занять студентами розпочалося з відкритого уроку, проведеного викладачем російської мови Клавдією Карпівною Чеговець. Незважаючи на те, що інструкція Міністерства освіти передбачає обговорення уроків, що провадять викладачі, але і в школах, та й більшість методистів університету негативно ставляться до існуючого положення, вперто відмовляючись від аналізу уроків учителів, мотивуючи це намаганням зберегти їх авторитет у школі. Ми твердо переконані в тому, що авторитет хорошого вчителя непогрішлив. Але нам здається, що не можна будувати його на ґрунті непогрішливості.

Слід зазначити, що не всі відразу погодились надсилати студентів на практику в сільську школу. «У сільських учителів мало чому можна навчитися», — говорили вони. Але життя відкинуло ці твердження. Тут, у селі, сту-

денти відчували постійну допомогу і увагу вчителів. На всі питання вони завжди одержували докладну і правильну відповідь. Саме практика в сільській школі сприяла швидкому подоланню непевності в своїх силах, яка була притаманна всім студентам.

Після закінчення у 1918 р. Роменського реально училища П. І. Гордєєв протягом десяти років працював учителем старших класів сільської школи. У 1928 році він вступає на перший курс географічного факультету Харківського педагогічного інституту. Закінчивши його за три роки, П. І. Гордєєв проходить аспірантський стаж у науково-дослідному інституті географії і картографії. Саме тоді молодий вчений бере участь в українській урядовій експедиції, що працювала в Центральному Тянь-Шані.

З 1934 року протягом майже 25 років П. І. Гордєєв читав самостійні курси по кафедрі регіональної і загальної фізичної географії: фізичну географію зарубіжних країн, геоморфологію СРСР, історію географії та інші і не лише для студентів, але й для широких кіл трудящих, перед якими йому часто доводилось ви-

ступати. Він був чудовим лектором. Його лекції відзначались глибоким змістом і чітким викладом.

У 1939 році П. І. Гордєєв захищає кандидатську дисертацію, його затверджують у вченому званні доцента.

Після визволення Харкова від гітлерівських окупантів тов. Гордєєв самовіддано працює на відбудові університету. Протягом багатьох років він працював у межах Лівобережної України, провадив геоморфологічні дослідження. Він був одним з кращих представників харківської геоморфологічної школи, очолюваної проф. М. І. Дмитрієвим.

Вчений і викладач, він завжди керував виробничою практикою студентів, студентським науковим гуртком, роботою дипломників.

В житті він завжди був скромним, чуйним. Пам'ять про передчасно померлого доц. П. І. Гордєєва ми надовго збережемо в наших серцях.

Група товаришів і учнів.

Праці істориків

На конференцію історичною секцією було висунуто 42 доповіді. Це значно більше, ніж минулого року. Цікавою і різноманітною була тематика. Освітлювались вічно живі сторінки життя і діяльності В. І. Леніна (автор А. Сало); актуальне і малодосліджене питання про трудовий героїзм робітничого класу України в період відбудови народного господарства в 1921—1925 рр. (автор Острась).

Старовинна історія нашої Батьківщини теж цікавить багатьох майбутніх істориків: на конференції була представлена доповідь Мільнера «До питання про ранньослов'янські житла на Харківщині». Частина доповідей досліджувала історію Харківської комсомольської організації. Деякі роботи носили історіографічний характер (Ігнат'єва, Вальтер, Науменко).

Всі роботи були цікавими і змістовними, носили дослідницький характер. Саме це зазначили товариші, які виступали в обговоренні.

З особливим інтересом була вислухана доповідь студента четвертого курсу історико-філософського факультету Київського університету С. Власюка «Комсомол Київщини в боротьбі за виконання ленінського плану соціалістичної індустріалізації країни і колективізації сільського господарства (1926—1932 рр.)». Тов. Власюк був нагороджений грамотою ректора нашого університету.

На заключному засіданні з підсумками роботи конференції виступив доц. К. К. Шиян. З увагою був прослуханий звіт про роботу Ради СНТ факультету. Нема сумніву, що робота конференції, доповіді, які були представлені на ній, принесли значну користь всім присутнім і свідчили про дальший розвиток наукової роботи студентів історичного факультету.

В. КАБАЧОК, студент четвертого курсу історичного факультету.

У майбутніх географів

У порівнянні з минулими роками наукова конференція секції фізичної географії відзначається значно більшою кількістю доповідей, різноманітністю тематики, тісним зв'язком наукової роботи студентів з тематикою кафедр, зокрема з вивченням території Харківського економічного району і з завданнями, зв'язаними з проведенням III Міжнародного Геофізичного Року.

Всі доповіді були прочитані на досить високому науковому рівні.

Студентка А. Зубченко (V курс «а», керівник доцент М. А. Демченко) вдало і послідовно дала фізико-географічну характеристику Савинського району Харківської області.

Колісник Олександра (той самий курс і керівник) в доповіді, присвяченій геоморфології Балаклійського району Харківської області, показала відмінне знання теорії і вміння узагальнювати дані власних польових спостережень.

Студентка-дипломниця Л. Бржезінська (керівник доцент К. К. Щоткін) присвятила свою роботу особливостям рельєфу Ізюмського району.

Привернули увагу науково-методичні доповіді Є. Гаплевської, Л. Чайки і П. Долота (керівник доцент І. А. Слуцькін). В них автори повідомили про досвід роботи кращих викладачів-географів і класних керівників ряду харківських шкіл, зробили цінні висновки.

На жаль, в організації наукової роботи студентів на факультеті є ще й істотні недоліки. Активних членів наукових гуртків дуже мало, більшість студентів не охоплена науковою робо-

Особливу увагу заслуговують

виступи студентів — учасників Кавказької експедиції, що працювали під керівництвом доцентів Г. П. Дубінського і П. В. Ковальова. Виступи І. Коротуна, В. Буракова, І. Черваньова

і Г. Бродського були побудовані на матеріалах тривалих стаціонарних спостережень в льодовикових районах Центрального і Західного Кавказу.

Слід рекомендувати перехідні (з курсу на курс) наукові теми, які поступово оформлюються у вигляді курсових робіт і завершуються повноцінною дипломною роботою.

Зовсім не було на конференції доповідей, присвячених зарубіжним країнам (на матеріалах зарубіжної літератури). Ряд доповідей на науковій конференції ще явно недостатньо ілюстровано: відсутні зразки гірських порід, гербарії, рідко можна побачити хороші фотографії або карти.

Слід більше розробляти науково-методичні доповіді, маючи на увазі майбутню спеціальність переважної кількості випускників.

Повноважений **В. ВІЛЕНКІН**, куратор секції.

Пам'яті доцента П. І. Гордєєва

Після тривалої і тяжкої хвороби помер один із старших викладачів географічного факультету Петро Іванович Гордєєв.

Після закінчення у 1918 р. Роменського реально училища П. І. Гордєєв протягом десяти років працював учителем старших класів сільської школи. У 1928 році він вступає на перший курс географічного факультету Харківського педагогічного інституту. Закінчивши його за три роки, П. І. Гордєєв проходить аспірантський стаж у науково-дослідному інституті географії і картографії. Саме тоді молодий вчений бере участь в українській урядовій експедиції, що працювала в Центральному Тянь-Шані.

З 1934 року протягом майже 25 років П. І. Гордєєв читав самостійні курси по кафедрі регіональної і загальної фізичної географії: фізичну географію зарубіжних країн, геоморфологію СРСР, історію географії та інші і не лише для студентів, але й для широких кіл трудящих, перед якими йому часто доводилось ви-

ступати. Він був чудовим лектором. Його лекції відзначались глибоким змістом і чітким викладом.

У 1939 році П. І. Гордєєв захищає кандидатську дисертацію, його затверджують у вченому званні доцента.

Після визволення Харкова від гітлерівських окупантів тов. Гордєєв самовіддано працює на відбудові університету. Протягом багатьох років він працював у межах Лівобережної України, провадив геоморфологічні дослідження. Він був одним з кращих представників харківської геоморфологічної школи, очолюваної проф. М. І. Дмитрієвим.

Вчений і викладач, він завжди керував виробничою практикою студентів, студентським науковим гуртком, роботою дипломників.

В житті він завжди був скромним, чуйним. Пам'ять про передчасно померлого доц. П. І. Гордєєва ми надовго збережемо в наших серцях.

Група товаришів і учнів.

ЦІКАВИЙ КУТОЧОК

НОВИЙ МАУГЛІ

У минулому році в Північній Індії у джунглях люди помітили біля струмка двох вовків і з ними дивну істоту з людською головою. Побачивши людей, вовки зникли, але їхнього супутника вдалося схопити. Він кусався, викинував нечленороздільні звуки, схожі на хрюкання, — проте сумніву не було — це людина.

Здивавилого хлопчика впізнали по шраму на голові родичі, жителі села Агра. Виявилося, що це 8-річний Парасрам, якого шість років тому вбив вовк.

Індійські вчені і медики, які обслідували Парасрама, вважають, що це один з найцікавіших і абсолютно вірогідних випадків, коли дитина жила серед вовків...

Заст. редактора
Б. ЩЕРБАНЕНКО.